

Al meu entendre

Al meu entendre, *La flama d'or*, la darrera novel·la de Màrius Blàvia, revela sense ser-ne conscient del tot, amb el posat de literat enamorat de paraules i misteris, l'estat d'encantament ideològic en què s'ha adormit la ciutat de Lleida des de 1938, quan va ser ocupada amb violència per les tropes "nacionals", cosa que va provocar un dels èxodes de població que mai han estat restituïts. Lleida fóra com la bella dorment dels contes de fades, adormida esperant el bes als llavis d'un príncep prou seductor per desvetllar-la.

La ciutat ha crescut i això, no obstant, no veig pas que imaginativament s'hagi mogut gaire d'aquella ciutat d'abans de la guerra, que era germen de tantes idees escapçades després. La intuïció que ara esbosso ja la va sintetitzar brillantment l'enyorat Jesús Moncada a *Calaveres atònites* (1999), quan el seu personatge, de camí cap a Mequinensa, passa per Lleida. Com qui no diu res, escrigué que el rellotge de l'estació d'autobusos de Lleida s'havia aturat el 1938. Una commoció ancestral que la ciutat llunyana arrossega des de llavors.

Els traumes col·lectius també presenten uns efectes dilatats en el temps. La fixació en l'obra lírica de Màrius Torres, de qui l'ajuntament local anuncia el setanta-cinc aniversari de la seua mort, és una altra mostra d'aquest encantament màgic en què ha quedat postrada la ciutat. Com si no fos possible de passar aquella nafra temporal. Ni es

MÀRIUS BLÀVIA VA PRESENTAR FA POC LA SEUA DARRERA NOVEL·LA, 'LA FLAMA D'OR', EN LA QUAL RETRATA LA LLEIDA DELS ANYS VINT

pogués assumir que no sols fou ocupada sinó també fou front de batalla durant nou mesos. Una ciutat mentalment parada, aturada en el temps. Sense els ciutadans que l'habitaren els anys trenta és una mena de ciutat fantasma de la qual només han quedat parets i carrers. I fantasmes: carrer de Rufes, el del Clavell, el de la Pilota, el del Botxí, el Clot de les Monges, la Costa del Jan, el pla dels Gramàtics, la plaça l'Ereta, carrer Cavallers... Màrius Blàvia, novel·lista nostrat de qui ja coneixíem la passió per les paraules que fa dies que no han vist el sol, ha tornat a través de la ficció a la ciutat de les acaballes dels anys vint, amb un lleidatà lletraferit anomenat Neftalí Miravall, estudiant de Medicina, tot

fent ficció sobre el que s'ha anomenat espiritisme i l'amor com a error, que havia escrit Stendhal. La seva opció estètica –un romanticisme que deriva cap a les formes de la novel·la de misteri– poleix el registre més elevat del llenguatge. El resultat és una novel·la difícil de llegir fins i tot per als estudiosos.

El talent de Màrius Blàvia és lingüístic. El gran personatge de la novel·la és la paraula. La veu i el tema de l'obra remetent a l'enorme plaer del tancament en la lectura: la fam de llegir i imaginar en soledat. Neftalí Miravall s'enamora d'una dolcesa de noia, que resulta ser evanescent. El plaer del lector: reconèixer una paraula culta, oculta des de fa molts anys a l'Ombra.